



Ynglefuglerapport Nyord Enge 2021

*Resultater af overvågningen foretaget for
Fugleværnsfonden og Vordingborg Kommune*

Henrik Haaning Nielsen, Avifauna Consult



Indledning

Fugleværnsfonden og Vordingborg Kommune indgik i foråret 2021 en aftale med konsulentfirmaet Avifauna Consult v. Henrik Haaning Nielsen om at foretage ynglefugleoptællinger på Nyord Enge. Denne rapport præsenterer resultaterne af overvågningen.

Ønsket om en mere detaljeret viden om de ynglefugle der er vanskelige at dække på afstand, om fuglenes ynglesucces, samt hvilke dele af området fuglene udnytter under ungerens opvækst, har betydet, at ynglefugleoptællere fra Amphi Consult tidligere har gennemgået engene i 2012 og 2013, mens undertegnede nu har foretaget ynglefugletællinger efter samme optællingsmetodik i årene 2015 - 2020.

Ynglefuglene på Nyord er derudover blevet optalt efter en standardiseret metode i en lang årrække (siden 1973) af Niels Peter Andreasen for Vordingborg Kommune, tidligere Storstrøms Amt. Efter denne metode optaltes antallet af ynglefugle primært fra fugletårnet og fra veje og markveje. Engene blev ikke gennemgået, og der blev ikke indsamlet data om ynglesucces hos engfuglene.

Fra 2021 har Niels Peter valgt at stoppe ynglefugletællingerne på Nyord Enge. Hans store arbejdsindsats og standardiserede dataindsamling har været forbilledlig, og af stor betydning for den målrettede forvaltning af Nyord Enge.

Der blev derfor lavet en aftale mellem Vordingborg Kommune, Fugleværnsfonden og Avifauna Consult om at sidstnævnte udvidede det hidtidige program med en yderligere enggennemgang tidligt på sæsonen, hvor der var særlig fokus på de tidligt ynglende engfugle. Det betød, at der blev grundlag for et overblik over de etablerede par af vibe, stor kobbersneppe, klyde, flere af svømmeandearterne mm.

Der blev med andre ord basis for at holde data om ungevarslende fugle op mod bestandstal hos de tidligt ynglende engfugle. Særligt for vibe har det været af afgørende betydning, men også de bedre fænologiske data for eksempelvis stor kobbersneppe, klyde og svømmeænder giver et bedre grundlag for en mere sikker bestandsopgørelse end tidligere sæsoner.

I forbindelse med overtagelsen af Niels Peter Andreasens arbejdsopgaver på Nyord Enge, blev flere arter også inkluderet i Avifauna Consults overvågningsprogram. I princippet betød det at alle fuglearter der udviste yngleadfærd blev registreret og kortlagt på Nyord Enge.

F.eks. blev der for første gang i nyere tid kortlagt ynglende sanglærker og engpibere i området.

Vejrforholdene dette forår var præget af en kølig, tør og solrig april, en kølig og våd maj (den vådeste siden 1874) samt en juni der var varm og solrig og ret nedbørsfattig (blot ca. halvdelen af normalen). De tre enggennemgange blev gennemført i godt optællingsvejr med svag til jævn vind, lune temperaturer og uden nedbør.

Nedbørsmængderne i maj fik betydning for vandregimet på Nyord Enge. På begge optællinger i maj var såvel pander, loer og kanaler vandfyldte. Særligt sent i maj har der ofte været tale om omfattende udtørring, men det var ikke tilfældet i år. Allerede medio juni var en del pander imidlertid uden vand, men flere steder fremstod de mudrede, altså med fugtig bund. Vandstandsforholdene betød givetvis, at der i år var tale om de største forekomster af ynglende svømmeænder siden 2015.

Igen i år var der ræv på Nyord Enge. Rævespor blev konstateret på alle tre enggennemgange, og den 15. juni observerede jeg tillige en voksen ræv på sydengen. Det er andet år i træk med ræv på Nyord. I år var det tydeligt, at det havde betydning for flere af de ynglende engfuglebestande. Det sås bl.a. tydeligt på antallet af ungevarslende viber og strandkader, de store kobbersnepper der opgav yngel (ingen sås i juni), antallet af ynglende klyder der faldt 50% på 19 dage m.m.

I rapporten er også beskrevet den formodede betydning som ikke-ynglende stormmåger havde for de øvrige ynglende engfugle.

Metode

Nyords strandenge blev gennemgået grundigt tre gange, henholdsvis 10. maj, 29. maj og 15. juni. Gennemgangene blev gennemført således, at samtlige græsningsfener blev gennemgået, og alle fugle med yngleadfærd blev noteret og kortlagt. Alle enggennemgange forløb problemfrit.

Der blev ved registreringerne noteret al yngleadfærd, typisk hvor vidt der var tale om territoriehævdende, spillende, syngende, eller ungevarslende fugle.

Tidsrum og vejrforhold på de enkelte tællinger var således:

Den 10. maj, 06:00-18:20: Skydække 6/8 senere 4/8. Vind syd 6 m/s senere nordvest 7 m/s. Temperatur +18°C. Sigt 15 km.

Den 29. maj, 05:20-17:10: Skydække 2/8. Vind sydøst 3 m/s. Temperatur +24°C. Sigt 20 Km.

Den 15. juni, 05:00-15:15: Skydække 7/8. Vind nordvest 6 m/s. Temperatur +18°C. Sigt 25 Km.

Beskrivelse af området

Nyords strandenge udgør 430 hektar. Talrige loer og vandhuller gør området varieret, og kreaturafgræsning hjælper med at holde området lavt græsset og åbent. Flere dele af strandengenes yderste bræmmer er bevokset med tagrør, mens andre er åbnet op for kreaturafgræsning, hvilket bevirker, at disse områder har fået karakter af mudret og ganske åben rørsump.

Vandregimet er ret forskelligt mellem nordengen og sydengen. Således fremstår sydengen under normale forhold med vandfyldte pander i hele arealets størrelse. Nordengen kan fremstå meget tør på visse af de centrale dele, mens yderbræmmerne og de østlige dele fremstår våde. I år var både nordengen og sydengen våde og med vandfyldte pander og loer på de to første enggennemgange. På den tredje enggennemgang var udtørring udtalt, dog især på nordengen.

Græsningstrykket fremstod generelt på et godt niveau ved begge besøg. Græshøjden var varieret, hvilket resulterede i at engflader er som en mosaik med forskellige græshøjder. Enkelte parceller havde en ret høj græshøjde i juni (Fig. 11). Nogle steder på Sydengen bærer engflader stærkt præg af bramgåsegræsning, og fremstår derfor meget kortgræssede, tidligt i ynglesæsonen.

En meget bevidst strategi i form af målrettet og beregnet græsningstryk i de enkelte græsningssletter har en afgørende betydning for den varierede græshøjde.

Området omkring den nordøstligste pande på Bredeholm bliver nu afgræsset. Her var der tidligere tilgroning med høje tagrør, men fremstår nu overvejende åben og sumpet. Det gælder også området, der udgør overgangen fra Ebbenæs Holm og Bredeholm, hvor det bl.a. i 2020 blev påpeget, at der var tale om stærk tilgroning. I år var der sket en tydelig forandring på grund af kreaturafgræsningen, således at området har fået karakter af mere åben rørsump. De meterhøje tagrør er blevet begrænset i deres udbredelse i forhold til året før (Fig. 10)



Fig. 1. Nyord Enge med stednavne.



Fig. 2. Maj måned blev den vådeste maj i 148 år. Et uvejr passerede Nyord Enge den 9. maj.



Fig. 3. Sydenge den 10. maj. Visse steder resulterer gåseafgræsningen af engene i meget lave græshøjder. Bemærk de mange gåseeskrementer.



Fig. 4. Sydengen den 10. maj. Andre steder på engene fremstod græshøjden både varieret og tuet.



Fig. 5. Nordengen den 10. maj. Samtlige pander var vandfyldte den 10. maj. Bemærk også den ret lave men uensartede græshøjde, med mange muligheder for reder der kan skjules i tuer etc.



Fig. 6. Sydenge den 29. maj. Endnu i slutningen af maj var alle loer og pander vandfyldte.



Fig. 7. Den lille ø Klyholm blev forsøgt afbrændt i håbet om at den kunne tiltrække kolonirugende fugle. Imidlertid dominerede tagrør øen også i denne ynglesæson.



Fig. 8. Den yderste bræmme på Sydenge blev kreaturafgræsset også langs sydspidsen. Resultaterne viser sig hurtigt da tagrørene gnaves ned og en optrampet græsset zone opstår. Der kan opleves mange ungevarslende rødben i områder som disse. Den 29. maj.



Fig. 9. Nordenge den 15. juni. Udtørringen skete ret stærkt i juni. En stor del af engenes pander var således uden vand fra medio juni.



Fig. 10. Overgangen mellem Ebbenæs Holm og Bredeholm har gennem flere år været domineret af høje tagrør. Her ses nu resultaterne af kreaturafgræsning, hvor zonen skifter til åben, græsset og optrampet eng. Den 15. juni.



Fig. 11. Sydunge den 15. juni. Græshøjden var visse steder i den høje ende medio maj. Således var græshøjden, på det tidspunkt, nogle steder, ca. 50 cm.



Fig. 12. Nordenge den 15. juni. Mange steder indeholdt engene store mængder rødkløver, engelskgræs og ranunkler.

Prædation

Rørhøge, både to adulte hunner og en 2K sås fouragere på engene den 29. maj (2 fugle) og den 15. juni (3 fugle).

To tårnfalke fouragerede over engene den 10. maj og en den 29. maj.

Der rastede havørn på alle tre besøg. En adult sås både den 10. maj og den 29. maj, mens der den 15. juni rastede både en immature og en adult. Havørn udgør næppe en væsentlig prædator på ynglefuglene på Nyord, men den forårsager panik og engens ynglefugle sørger for at jage dem væk.

Der sås spredte forekomster af gråkrager rundt omkring på engene. Deres tilstedeværelse betød altid markante reaktioner fra de ynglende engfugle. Desuden sås seks ravn i en flok (sikkert en familie) den 15. juni. De udløste også en markant reaktion hos ynglefuglene, men ravnene fortrak, efter at have været nede at sidde på engene et par gange.

Den 15. juni rastede og fouragerede en flok på 40 råger på Nordenge. Råge udgør næppe en stor prædationsrisiko for de ynglende engfugle.

I år vurderes det, at de to mest betydningsfulde prædatorer på Nyord var ræv og stormmåge. I alt otte forskellige steder blev der således observeret rævespor og ræveekskremitter i løbet af alle tre tællinger, og det kan betyde, at der var flere dyr til stede på Nyord i år. Den 15. juni blev der endda observeret en ræv på den allersydligste del af Sydenge. Det kan desuden nævnes, at der i forbindelse med transport til og fra Nyord, blev observeret ræv i Ulvshaleskoven både den 9. maj, 28. maj og den 14. juni.

Stormmågerne etablerede sig i år med den hidtil største bestand. Imidlertid blev der allerede den 29. maj observeret, hvorledes mange par havde opgivet (hvilket givetvis skyldes forekomsten af ræv), og stod som løse fugle. Mange patruljerede over engene, og som ynglefugletæller oplevede jeg flere gange, at enkelte stormmåger fulgte efter mig, og ventede på opflyvende vadefugle fra reder.

Klækningssuccessen hos strandskade, målt ud fra ungevarslenende fugle, var den laveste siden 2015, der blev ikke observeret ungevarslenende store kobbersnepper i år, antallet af ungevarslenende viber var det laveste siden 2016, næsten 50% af klyderne og næsten alle hættemåger forsvandt på 19 dage i maj. Prædationstrykket havde, med andre ord, stor effekt i år.



Fig 13. Spor af ræv på Sydenge den 15. juni.

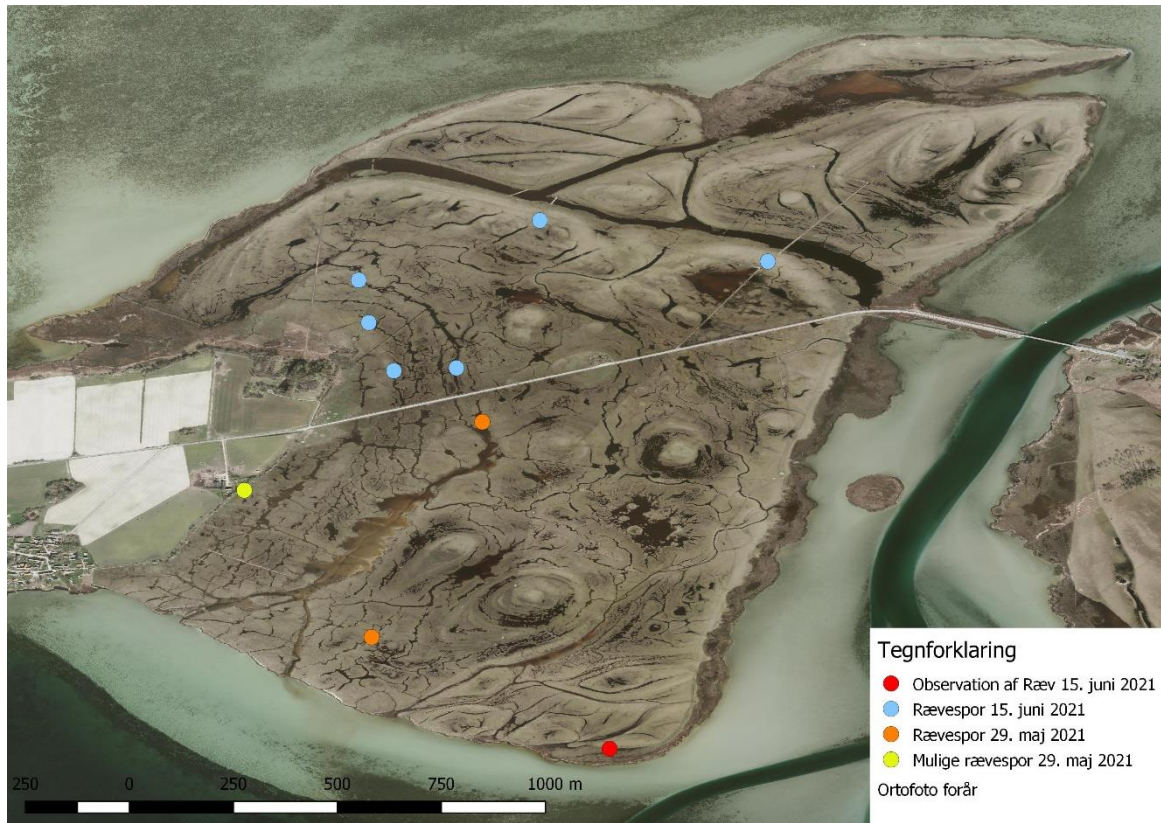


Fig. 14. Steder hvor der blev observeret ræv og spor af ræv i 2021.

Resultater

Nyord	10. maj 2021		29. maj 2021		15. juni 2021		2021	2020	2019
	Nordeng	Sydeng	Nordeng	Sydeng	Nordeng	Sydeng	Total	Total	Total
Knarand	1	6	6	9			19	11	6
Spidsand	0	4	0	1	1	0	4	1	1
Skeand	12	17-18	14	10			29-30	19-20	22-35
Atlingand	0	0	4	0	1	0	4	3	1
Gråand	8	20-21					28-29	26-28*	21-24*
Ederfugl	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Rørhøg	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Blishøne	4	6					10	12*	10*
Vagtel	0	0	0	0	1	0	1	0	0
Strandskade	12	20	16	23	9	15	39	31	35
Klyde	14	90	11	36	8	21	104	91	102
Stor Præstekrave	0	0	2	1	2	1	3	8	4
Vibe i alt	126	94	82	59	59	45	220	?	?
Vibe - ungevarslende par	0	0	72	52	59	45	124	193	197
Engryle	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Brushøne	0	0	0	1	0	0	1	0	0-1
Stor Kobbersneppe	0	2	0	3	0	0	3	3	3
Rødben i alt			87	76	79	85	164	221	190
Rødben - ungevarslende par			6	3	31	36	67	82	98
Stormmåge	0	102	13	0	3	0	102	31	61
Hættemåge	0	53	0	2	0	0	53	323	6
Fjordterne	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Havterne			0	6	0	7	7	8	9
Mosehornugle	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Sanglærke	156	173					329	?	?
Engpiber			34	15			49	?	?
Gul Vipstjert	11	11	31	34	28	37	65	58	39
Rørspurv			5	6			11	?	?

Tabel 1. Ynglefugle på Nyord 2019-2021. Tal markeret med * er optalt af Niels Peter Andeasen for Vordingborg Kommune.

Artsgennemgang

Gråstrubet Lappedykker

0-1 par

En hylende fugl blev set og hørt i vigen ved broen udfor Sydeng den 10. maj. Der blev ikke registreret gråstrubet lappedykker på nogle af de efterfølgende tællinger.

Knarand *Anas strepera*

19 par

Hele maj måned er optimal i forhold til at kortlægge par og ventehanner, hvorfor både optællingen den 10. maj og optællingen den 29. maj blev benyttet til kortlægning af området ynglebestand. I alt 19 par blev kortlagt, hvilket er det højeste antal ynglepar der er optalt siden optællingerne startede i 2015. Se Tabel 2.

Fordelingen var 7 par på Nordenge og 12 par på Sydenge (Fig. 15).

Spidsand *Anas acuta*

4 par

Perioden 5. maj – 10. juni er den bedste tidsperiode at registrere ynglende spidsænder. Dermed lå begge besøg i maj (10. maj og 29. maj) optimalt til kortlægning af bestanden.

Alle fire par blev kortlagt på Sydenge (Fig. 15). Arten blev ikke fundet ynglende i årene 2012-13 og 2015-16, men har været årlig siden 2017. 2018 og 2021 har været de bedste år med hver fire par.

Skeand *Anas clypeata*

29-30 par

Generelt regnes perioden 1-20. maj for den bedste tid til at registrere par og ventehanner af skeand. Derfor blev resultatet fra kortlægningen den 10. maj benyttet til opgørelse af ynglebestanden. I alt 12 par blev kortlagt på Nordenge, og 17-18 par på Sydenge (Fig. 15).

Atlingand *Anas querquedula*

4 par

Det er nu femte år i træk at atlingand træffes ynglende på Nyord Enge. Alle fire par fandtes på Nordenge (Fig. 15).



Fig. 15. Svømmeænder, par og ventehanner, Nyord 2021.

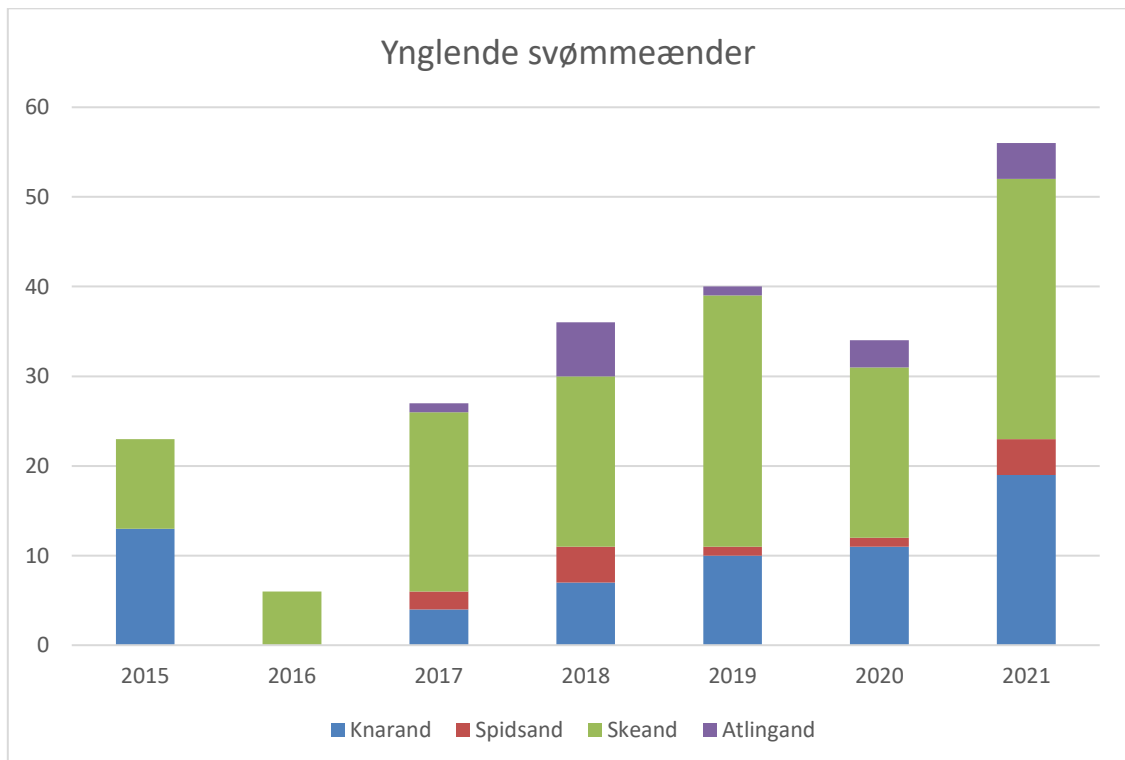


Fig. 16. Ynglende svømmeænder, Nyord Enge 2015-2021.

Stor Skallesluger *Mergus merganser*

1 par

En hun sås i Bredebæk med fire dununger den 29. maj.

Ederfugl *Somateria mollissima*

0 par

Rørhøg *Circus aeruginosus*

0 par

Mosehornugle *Asio flammeus*

0 par

En fugl blev set på Sydenge, i skumringen, den 9. maj (Fig. 17). Desværre blev arten ikke set på nogle af de tre enggennemgange den 10. maj, 29. maj og 15. juni.



Fig. 17. Mosehornugle, Sydenge den 9. maj 2021.

Strandskade *Haematopus ostralegus*

39 par

Hele maj måned er det bedste tidspunkt at registrere ynglende strandskader, hvorfor besøgene den 10. maj og den 29. maj blev benyttet til at vurdere områdets ynglebestand. Årets resultat udgør det højeste antal par, som blev kortlagt den 29. maj. Denne dag blev resultatet 16 par på Nordenge og 23 par på Sydenge. Der er tale om det hidtil højeste antal ynglepar siden 2015 (Tabel 2).

På tællingen den 29. maj var 7 af parrene ungevarslende, mens 12 par var ungevarslende den 15. juni. Dermed var klækningssuccesen på det tidspunkt 31%. Derudover opretholdt 12 par endnu territorium den 15. juni.

I 2020 var klækningssuccesen 48%, i 2019 var den 49%, i 2018 100%, i 2017 84%, i 2016 78% samt i 2015 97%.



Fig. 18. Strandskade, territorier den 10. maj.

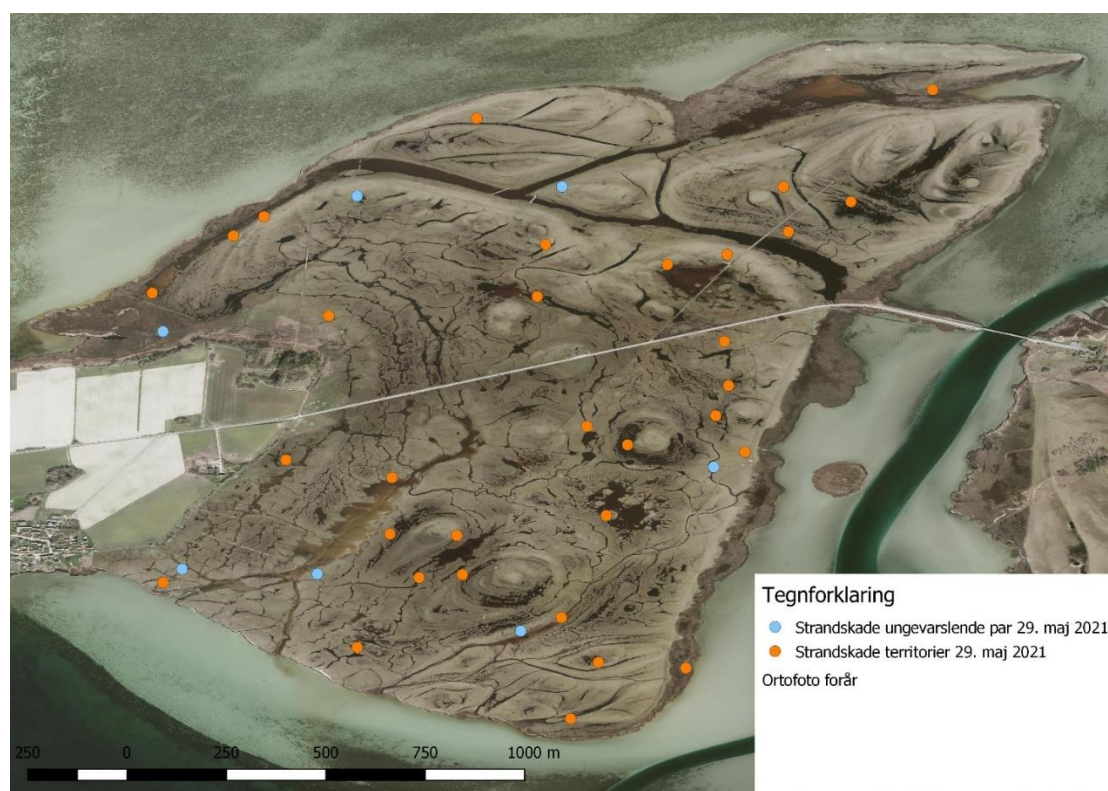


Fig. 19. Strandskade, territorier og ungevarslende fugle den 29. maj.

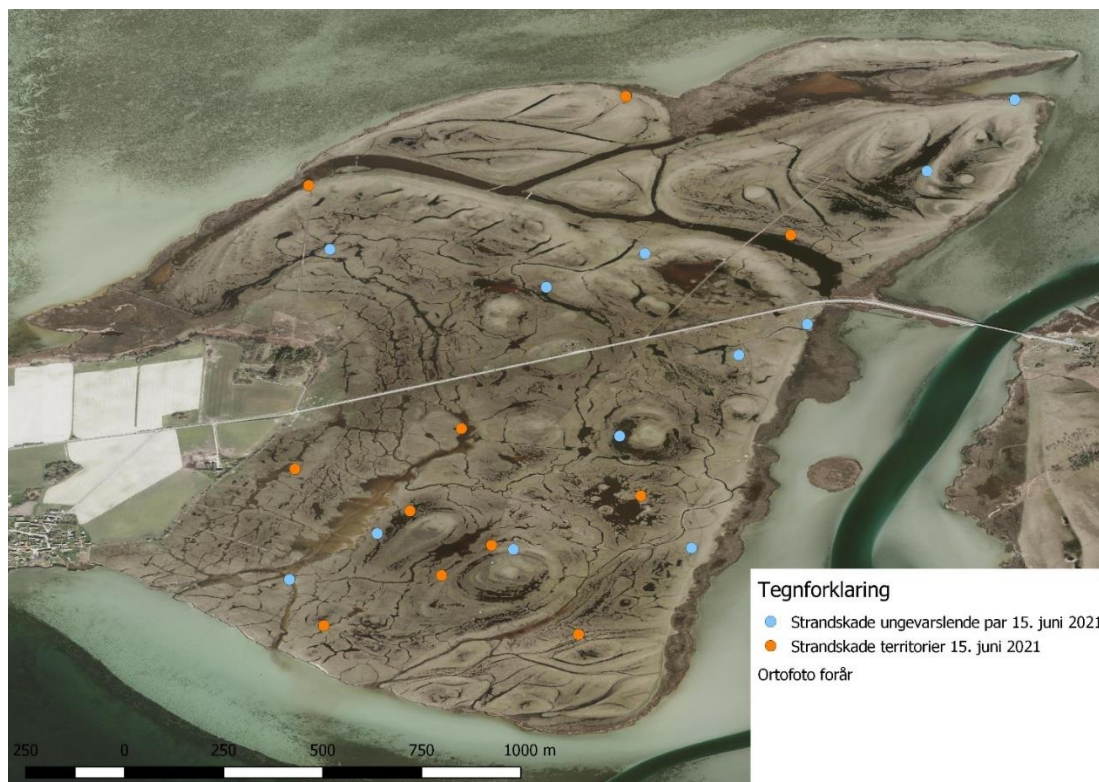


Fig. 20. Strandskade, territorier og ungevarslende fugle den 15. juni.

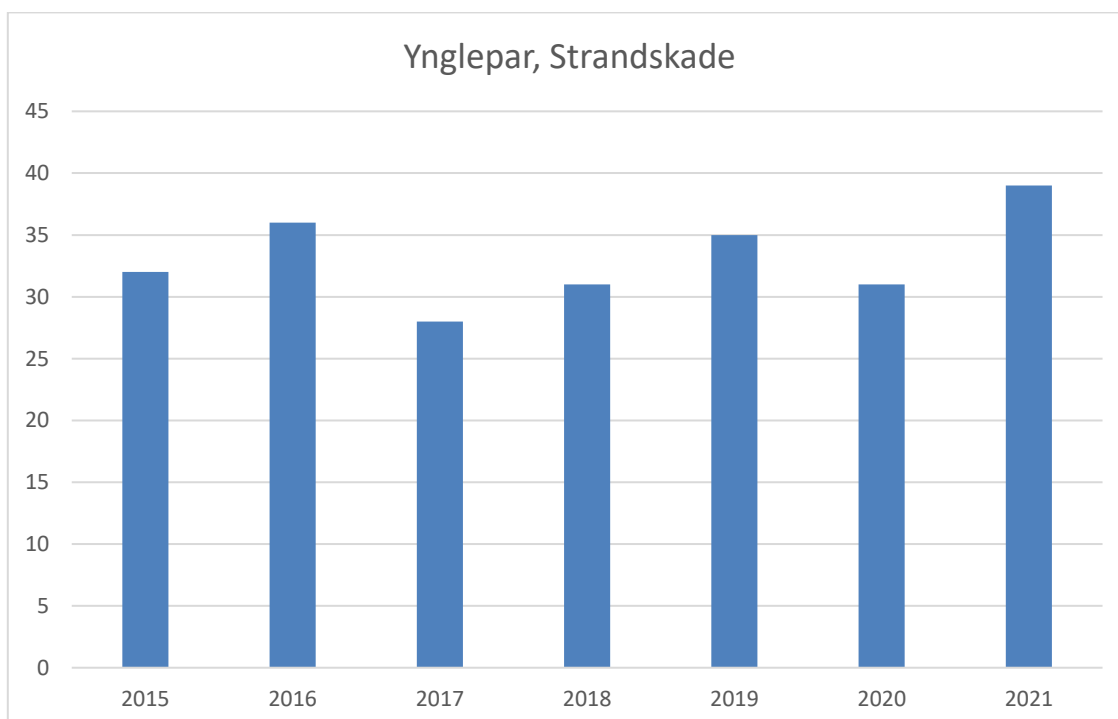


Fig. 21. Ynglepar, Strandskade, Nyord Enge 2015-2021.

Klyde *Recurvirostra avosetta*

104 ynglepar

Årets bestand udgøres af kortlagte par den 10. maj. Desværre var antallet faldet væsentligt på næste besøg den 29. maj, hvor der blev kortlagt 47 par.

Arten er repræsenteret på mange forskellige pladser fordelt på både Nordenge og Sydenge, og var i år fordelt på 11 forskellige ynglepladser, hvor antallet af par varierede fra to til 40 par. To ynglepladser på Sydenge dominerede særligt med henholdsvis 36 og 40 par og dermed 74% af den samlede bestand.

Den 15. juni sås kun ungevarslende fugle; i alt 58. De ungeførende fugle var koncentreret omkring vandfyldte pander og loer (Fig. 25).

En tidlig kortlægning, omkring 10. maj, er mest optimal i forhold til at vurdere en given ynglebestand. Klyderne er kendt for i løbet af yngletiden at flytte meget rundt, formentlig især som reaktion på prædation samt eventuelt faldende vandstand.

Den store forskel i antallet af ynglefugle fra 10. maj til 29. maj skyldes ganske givet prædation.

Årets klækningssucces blev på blot 28%. I alt 18 dununger fordelt på ni kuld blev set den 15. juni.

Dette års ynglebestand udgør 4% af Danmarks samlede bestand af Klyde, ifølge den seneste bestandsvurdering fra 2014 (Vikstrøm & Moshøj 2020).

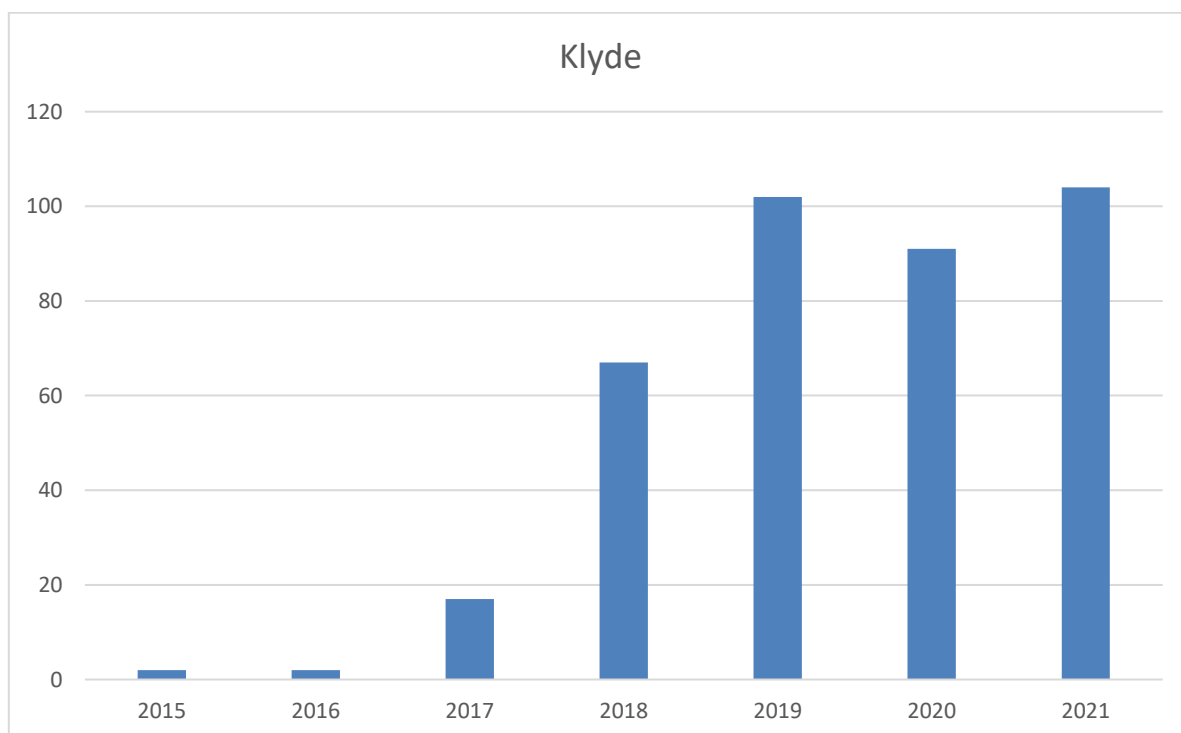


Fig. 22. Klyde, ynglepar, Nyord Enge 2015-2021.



Fig. 23. Fordelingen af ynglepar af klyde den 10. maj.



Fig. 24. Fordelingen af ynglepar af klyde den 29. maj.

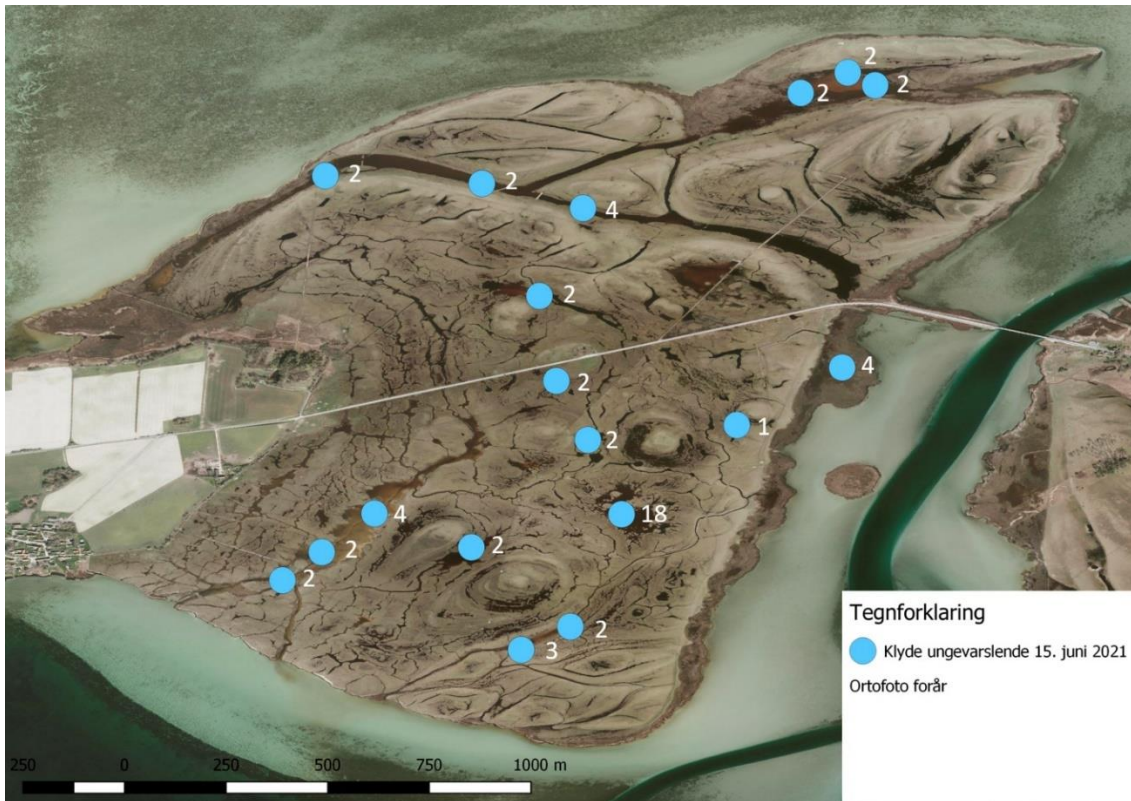


Fig. 25. Fordelingen af ungevarslede klyder den 15. juni.



Fig. 26. Klyder, Sydengen den 10. maj.

Stor Præstekrave *Charadrius hiaticula*

3 par.

På enggennemgangene den 29. maj og den 15. juni kortlagdes 2 par på Nordenge og 1 par på Sydenge.



Fig. 27. Stor præstekrave, ynglepar 2021.

Vibe *Vanellus vanellus*

220 par

Vibe yngler tidligt, så en kortlægning af ynglepar bør ligge i perioden 25. april – 15. maj. Derfor er tællingen den 10. maj benyttet til opgørelsen af årets ynglebestand.

Også hos vibe var det tydeligt at der var tale om et højt prædationstryk. Således blev der blot kortlagt 124 ungevarslende par den 29. maj og 104 den 15. juni.

Klækningssuccessen, baseret på optællingen den 29. maj (hvor der derudover blot var 17 par, der ikke var ungevarslende) lå dermed på 56%. Antallet af ungevarslende par er det laveste siden 2016, men er stadig på et meget højt niveau sammenlignet med årene 2012 og 2013, hvor der blot blev registreret henholdsvis 18 og 19 ungevarslende viber (Amstrup, Bak og Thorup 2012 & 2013).

Årets ynglebestand udgør 1% af Danmarks samlede vibebestand, baseret på den seneste bestandsopgørelse (2009-15) (Vikstøm & Moshøj 2020).

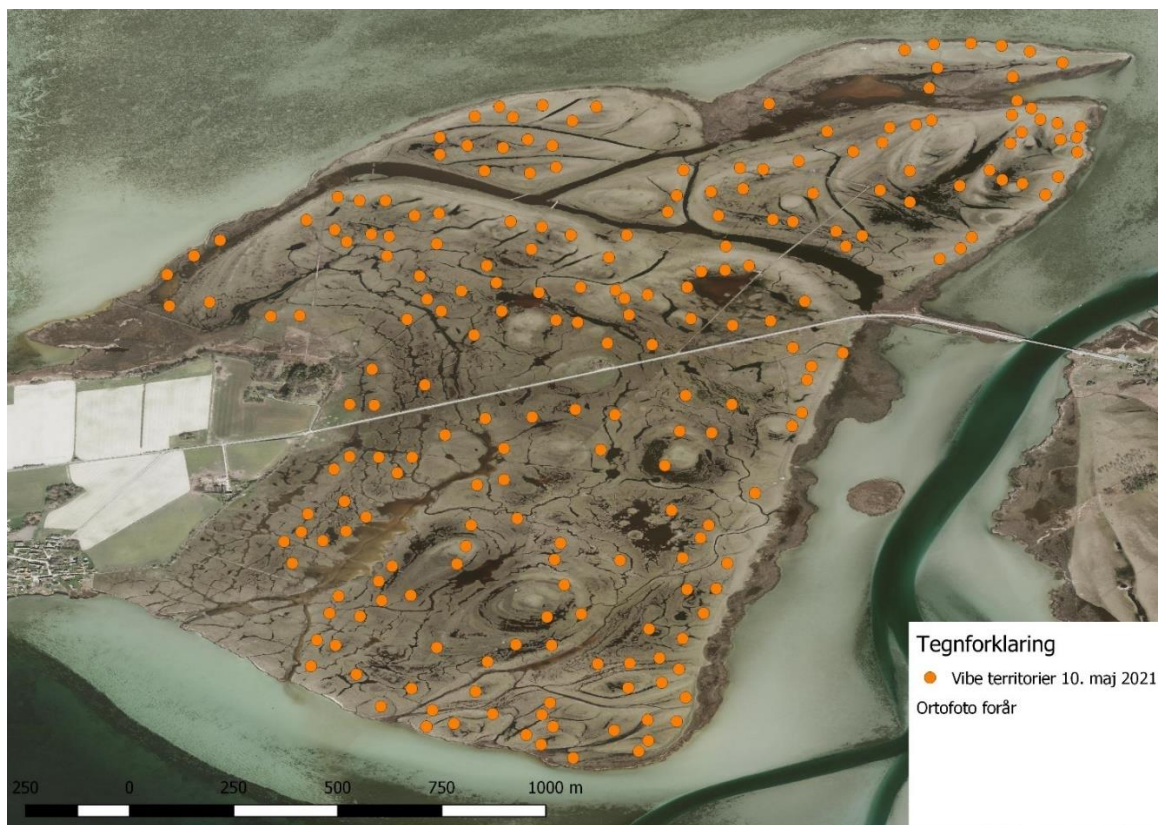


Fig. 28. Vibe, ynglepar 2021.

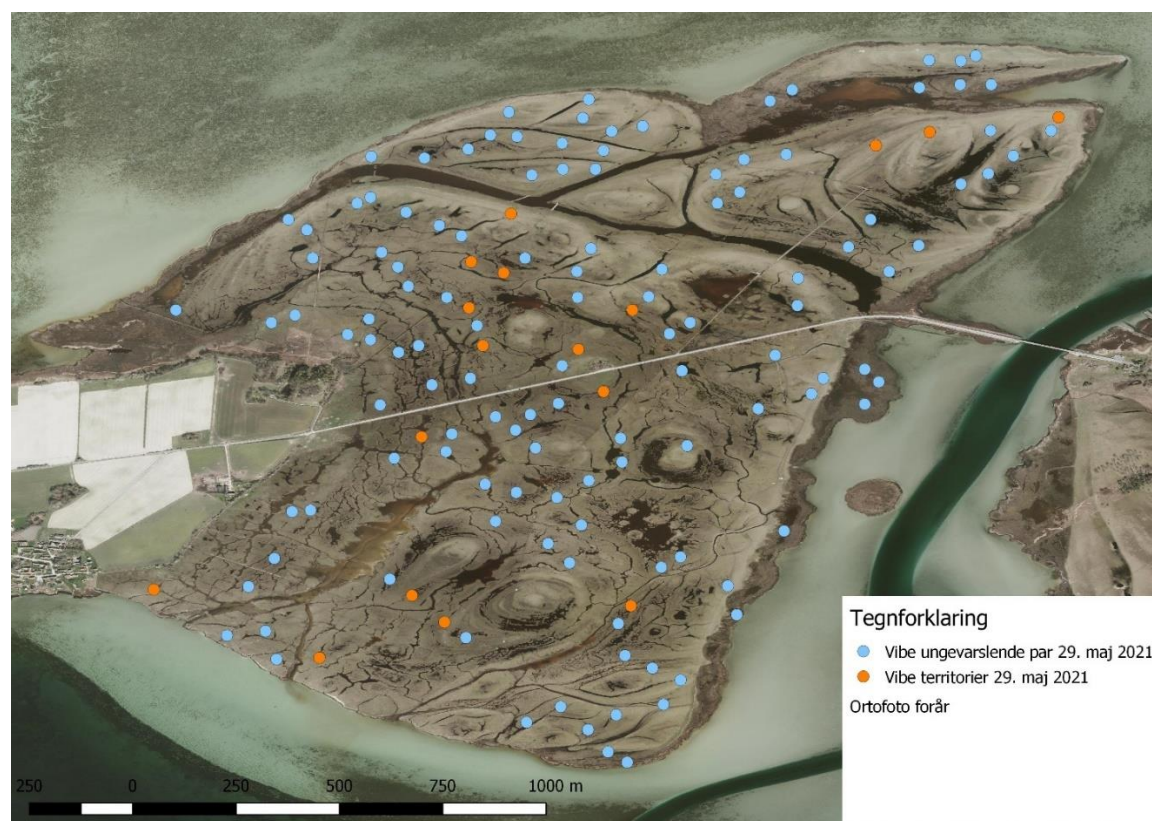


Fig. 29. Territorier og ungevarslende viber den 29. maj.

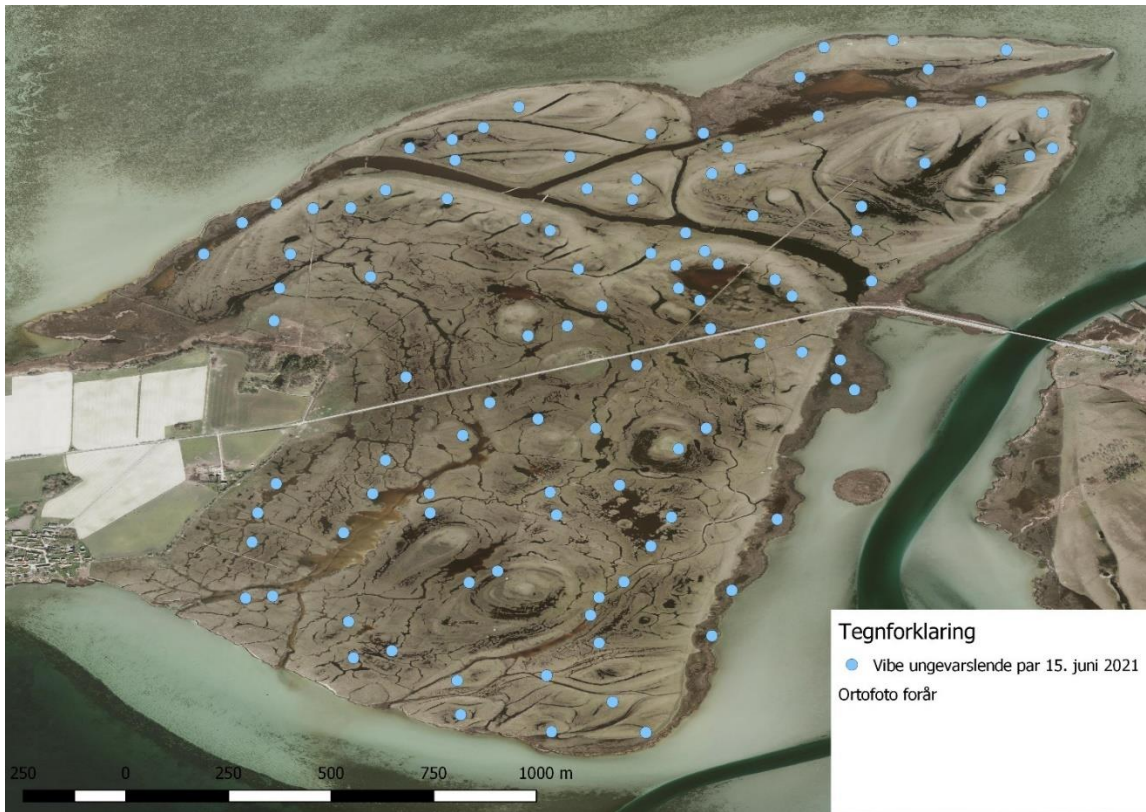


Fig. 30. Ungevarslende viber den 15. juni.

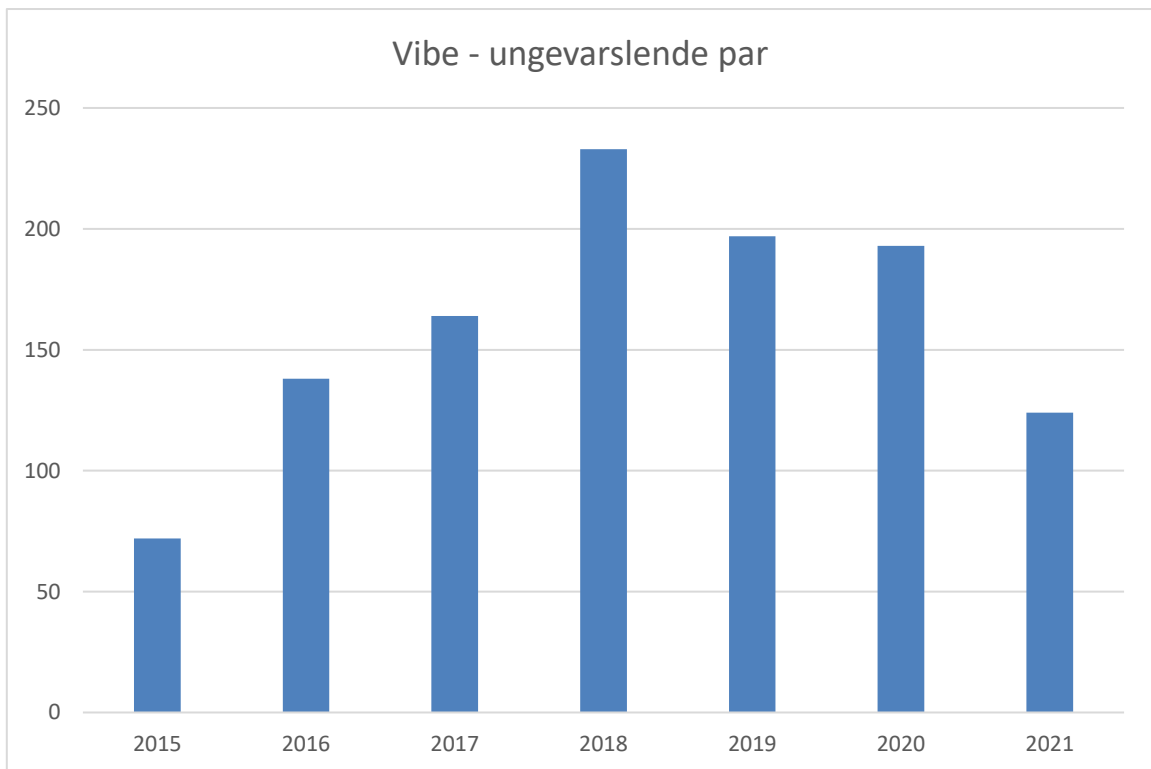


Fig. 31. Vibe, ungevarslende par, Nyord Enge 2015-2021.

Engryle *Calidris alpina schinzii*

0 par

Tidspunktet for de tre optællinger lå optimalt til at registrere enten spillende eller ungevarslende fugle.

Brushane *Philomachus pugnax*

1 hun

Brushane yngler sent, og registreringen af ynglefugle skal foregå ultimo maj – ca. 20. juni. Imidlertid vil der nogle år være tale om meget sent ynglende fugle (med klækning efter 20. juni).

Det vurderes at årets ynglebestand er 1 par. På tællingen den 10. maj sås i alt fem hanner (3+2) men ingen hunner. Til gengæld sås en enlig hun på Sydenge, der blev lettet i to omgange i samme lille område, på en egnet ynglelokalitet (Fig. 32). Den fløj kort begge gange og stillede sig op og kiggede opmærksomt. Adfærden vidner om, at der var tale om en ynglefugl, og at fuglen højst sandsynligt havde en rede med æg.

Derudover blev der samme dag observeret en hun, desværre med skadet vinge, på Nordenge. Denne sås i samme lille område den 15. juni. Denne fugl er ikke medregnet som ynglefugl.

Seneste vurdering (2011-2015) af Danmarks ynglebestand lød på 100 ynglende hunner (Vikstrøm & Moshøj 2020). Dermed udgør årets bestand på Nyord Enge 1% af landsbestanden.



Fig. 32. Placering for årets yngleurolige brushøne.

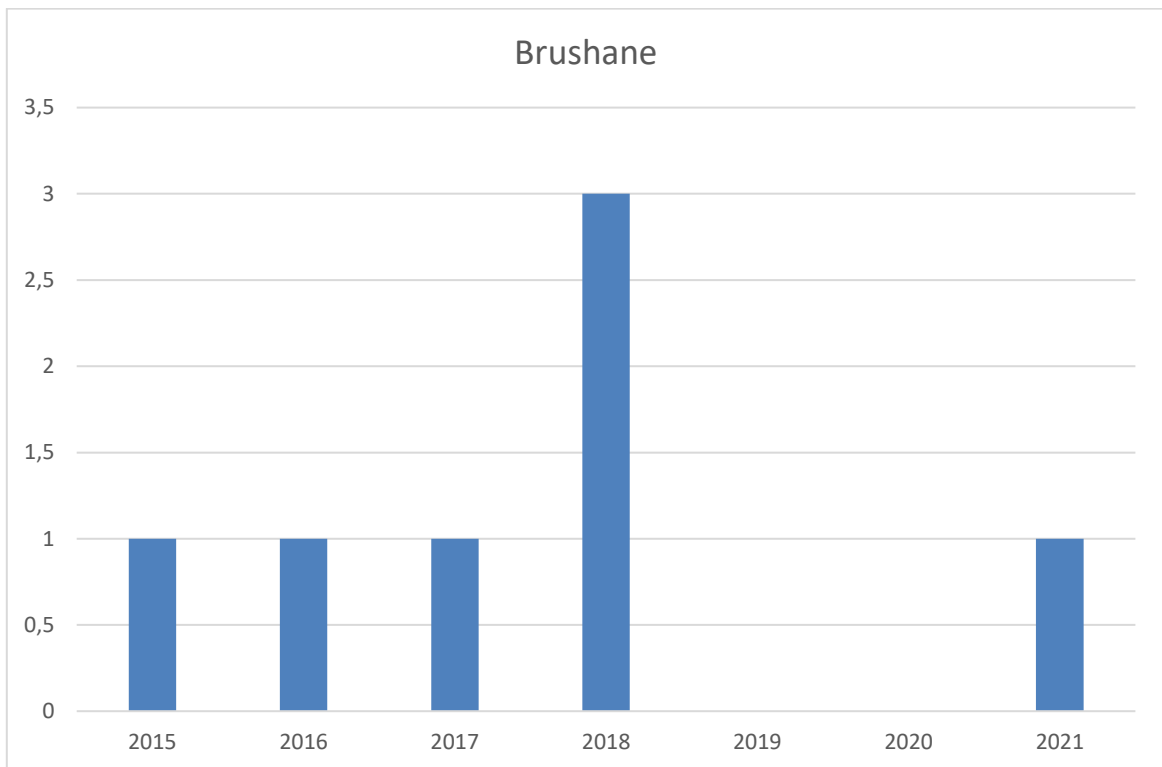


Fig. 33. Brushhøne, ynglehunner, 2015-2021.

Dobbeltbekkasin *Gallinago gallinago*

2 par

I alt to spillende dobbeltbekkasiner blev kortlagt den 10. maj (Fig. 34). Begge fugle havde territorium i mudrede engområder, hvor der tillige er spredt tagrørsbevoksning i varierende højde. Fuglen på Nordenge holdt til på Bredeholm, hvor der er blevet sat ind med målrettet kreaturafræsning. Indtil sidste år var dette område bevokset med høje tagrør, men allerede i år kunne der noteres en mere åben biotop og med lave tagrør.



Fig. 34. Dobbeltbekkasin 2021.

Stor Kobbersneppe *Limosa limosa*

3 par heraf 0 ungevarslende.

Arten yngler tidligt, og kortlægges i reglen i forbindelse med optælling af ynglende viber, typisk i perioden 25. april – 15. maj.

I forbindelse med første enggennemgang den 10. maj blev der registreret to hanner. Den 29. maj blev der registreret tre hanner (Fig. 35). Imidlertid sås ikke nogen hunner på nogle af tællingerne, kun yngleadfærd som spil og den 29. maj sås en af hannerne jage en stormmåge væk. Bekymrende var det, at opleve hvordan de tre hanner sammen fløj nordvest ind over Nyord By den 29. maj. Det virkede som om, at årets yngleforsøg blev opgivet denne dag.

På tredje enggennemgang den 15. juni sås ingen store kobbersnepper på Nyord Enge.

Vurderingen af årets ynglebestand skal tages med et lille forbehold, især fordi der ikke blev observeret nogle hunner, men de tre hanner sås lave yngleadfærd, hvorfor de regnes som ynglefugle. Der kan meget vel være tale om at årets lille bestand er blevet præderet, hvilket har fået parrene til at opgive.

Nyord Enges bestand udgør godt og vel 1% af den seneste opgjorde landsbestand (2011-15) (Vikstrøm & Moshøj 2020).

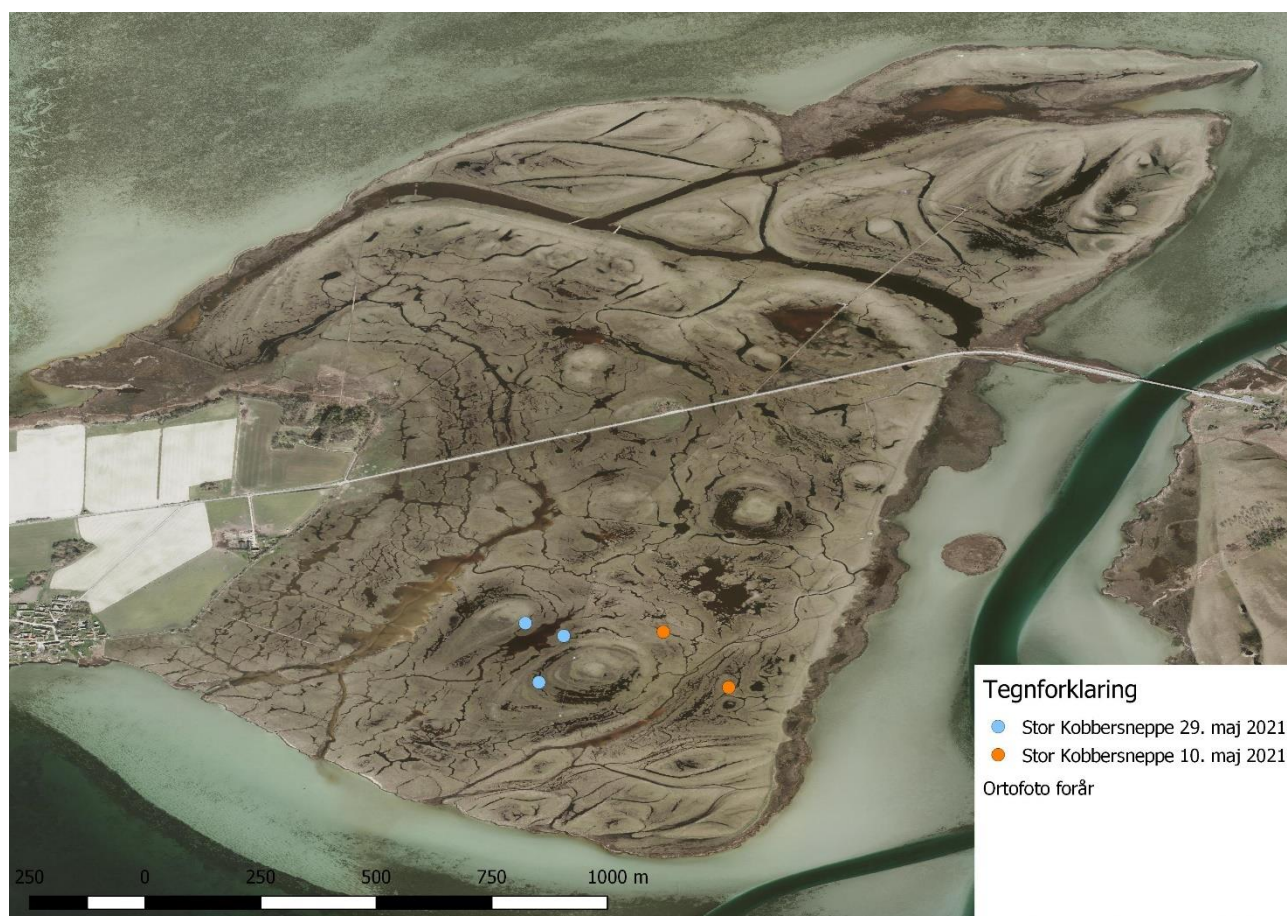


Fig. 35. Fordeling stor kobbersneppe 2021. På enggennemgangen den 15. juni sås ingen fugle.

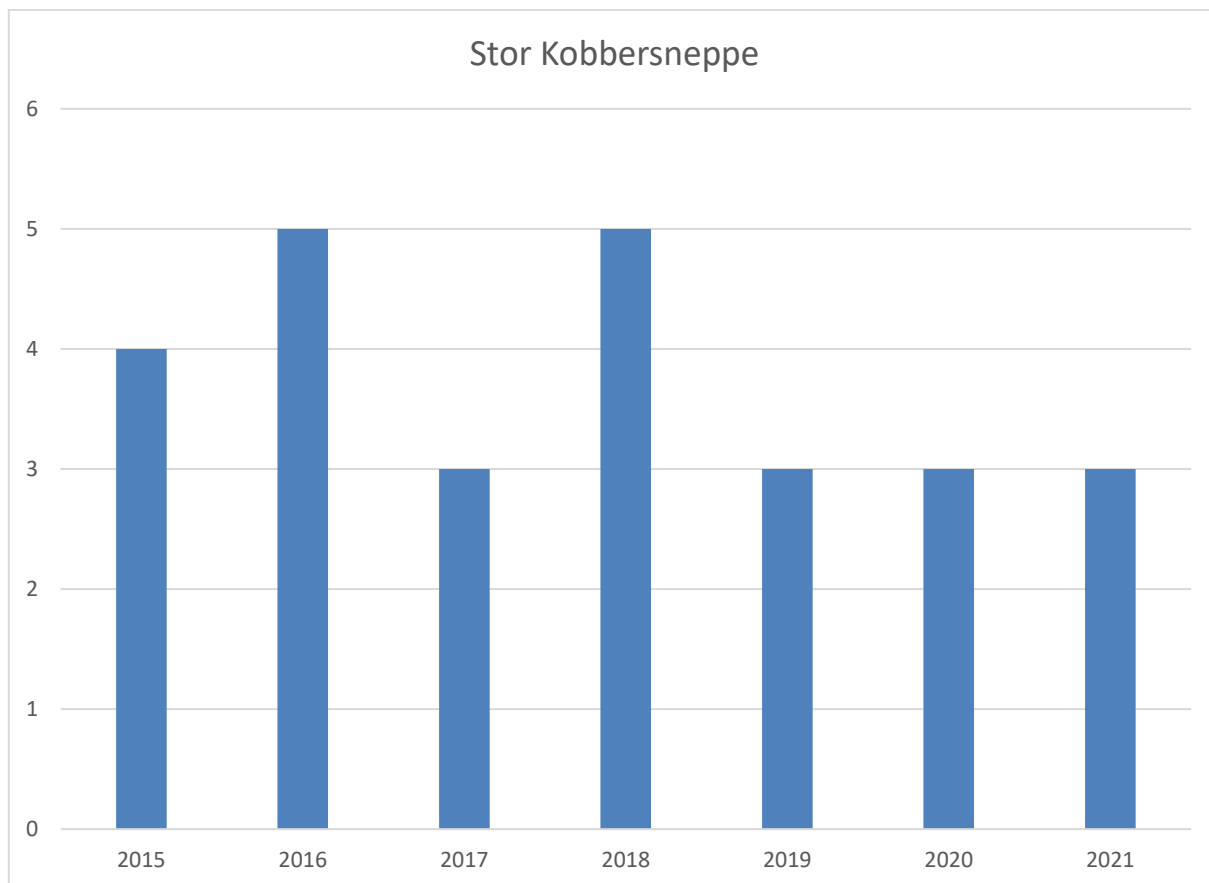


Fig.36. Stor Kobbersneppe, ynglepar 2015-2021.

Rødben *Tringa totanus*

164 ynglepar. 67 ungevarslende par.

Der var tale om et påfaldende sammenfald af bestandstallet mellem anden og tredje enggennemgang. Således taltes på anden enggennemgang, den 29. maj, 163 par, og på tredje enggennemgang den 15. juni 164 par. Der er tale om en væsentlig tilbagegang i forhold til 2020 (221 par) og 2019 (190 par), men bestanden er på niveau med 2018 (162 par).

På de to gennemgange blev der registreret henholdsvis ni ungevarslende par og 67 ungevarslende par. Ud fra disse tal var årets klækningssucces 40%. Imidlertid er det for tidligt at vurdere en sikker klækningssucces, da der endnu den 15. juni var 97 par, der opretholdt territorium. Ligesom sidste år blev der medio juni observeret mange flokke af ikke-ynglende rødben. De fleste flokke var på < 20 men op til 45 sås i en flok. I alt sås denne dag 12 flokke og i alt 277 ikke-ynglende rødben.

Den 29. maj blev fire forskellige reder fundet tilfældigt (alle med 4 æg). To af dem lå med blot 15 meters afstand på Bredeholm.

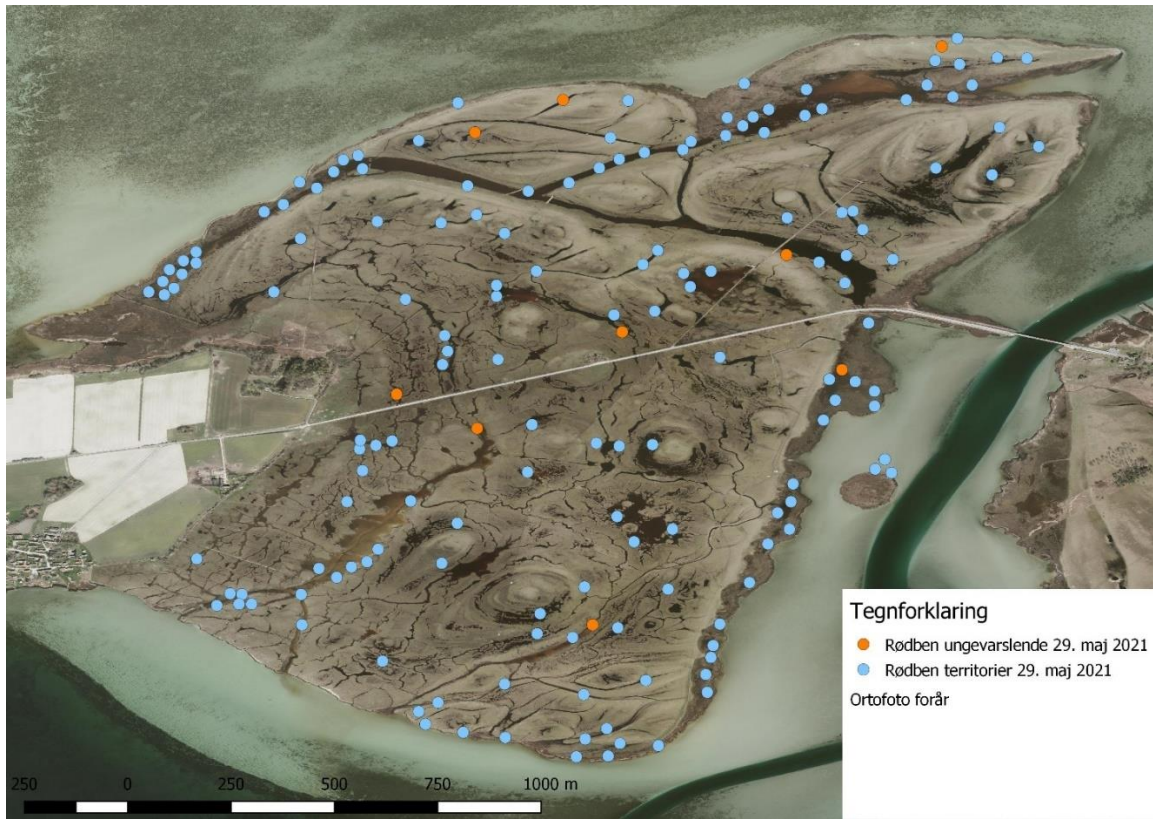


Fig. 37. Rødben. Territorier og ungevarslende fugle den 29. maj.

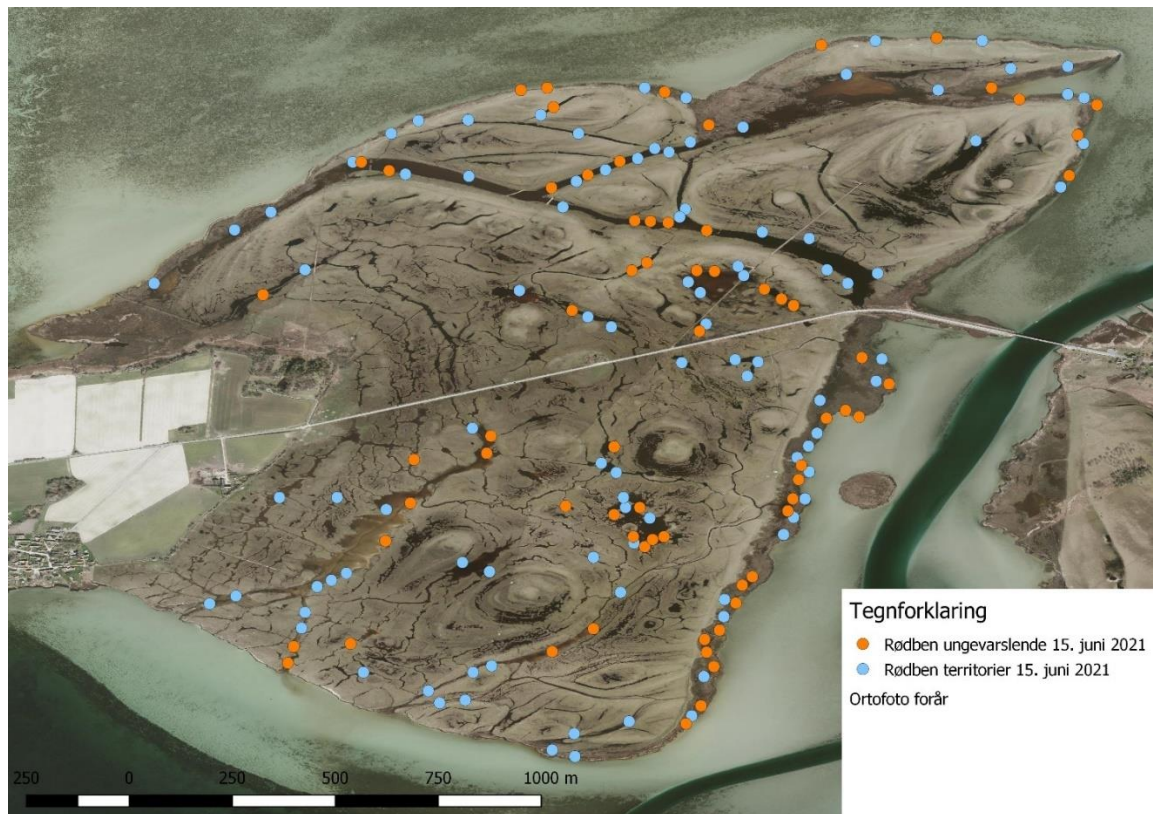


Fig. 38. Rødben, territorier og ungevarslende fugle den 15. juni.

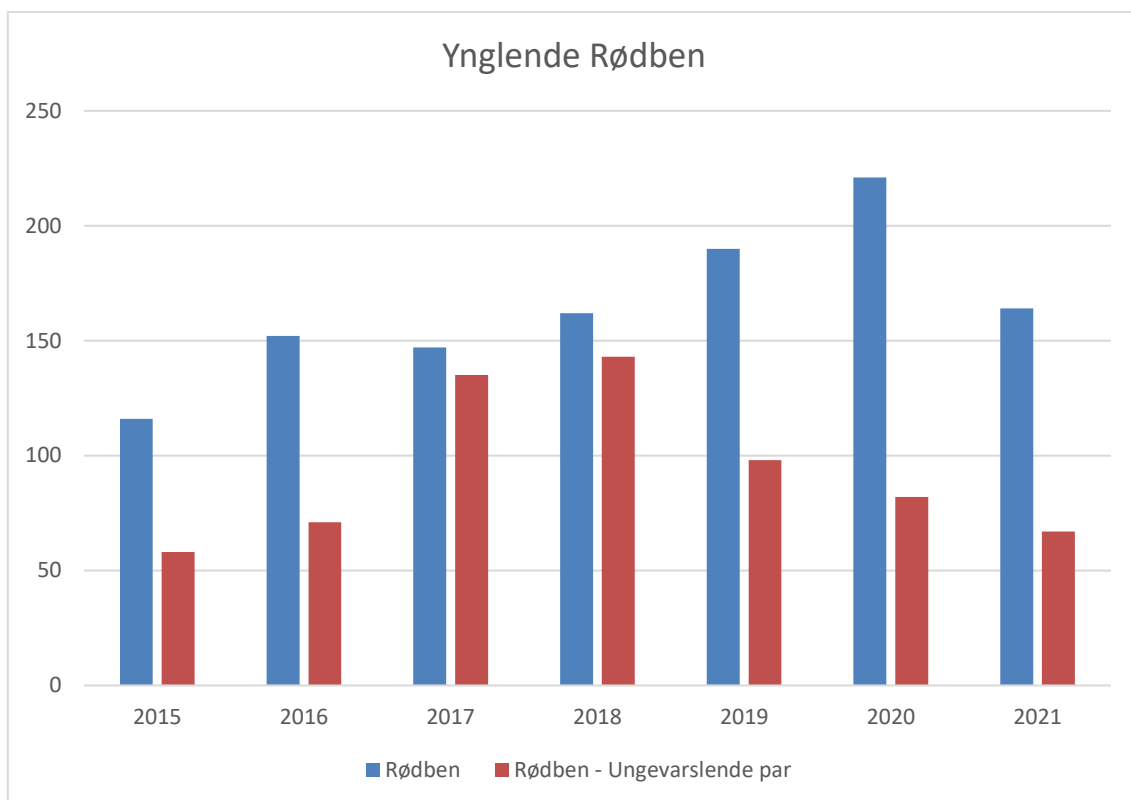


Fig. 39. Rødben, ynglepar (blå søjler) og ungevarslende par (røde søjler), Nyord Enge 2015-2021.

Blishøne *Fulica atra*

10 par

I alt ti par blev kortlagt i forbindelse med enggennemgangene (Fig. X).



Fig. 40. Blishøne 2021

Vagtel *Coturnix coturnix*

1 territorie

Den 15. juni hørtes en spillende fugl på Pommelsholm.



Fig. 41. Vagtel 2021.

Stormmåge *Larus canus*

102 par

I alt 102 par blev den 10. maj kortlagt på Sydenge. Der er tale om en væsentlig fremgang med 71 par i forhold til 2020 (Tabel 1 & 2). Siden 2015 har bestanden overordnet set været i fremgang (bortset fra 2020). Imidlertid var forskellen meget påfaldende mellem enggennemgangene den 10. maj og den 29. maj. Således var det tydeligt at væsentligt færre fugle var i gang med at yngle, samt at der var mange "løse" fugle, der bare var til stede uden at yngle den 29. maj.

Det kan skyldes en væsentlig prædation (fra ræv), og min vurdering er, at de ikke-ynglende fugle tillige stod for en væsentlig del af prædationstrykket på Nyord Enge i år. I løbet af tællingerne sås bl.a. en viberede der blev præderet, ligesom reaktioner og bortjagninger fra klyder, store kobbersnepper, viber og rødben skete hyppigt, når stormmågerne fløj rundt og tydeligvis patruljerede.



Fig. 42. Stormmåge, ynglepar den 10. maj.



Fig. 43. Stormmåge, ynglepar den 29. maj. Bemærk det påfaldende lave antal ynglepar når man sammenligner med Fig. 42, samt det meget høje antal ikke-ynglende fugle.

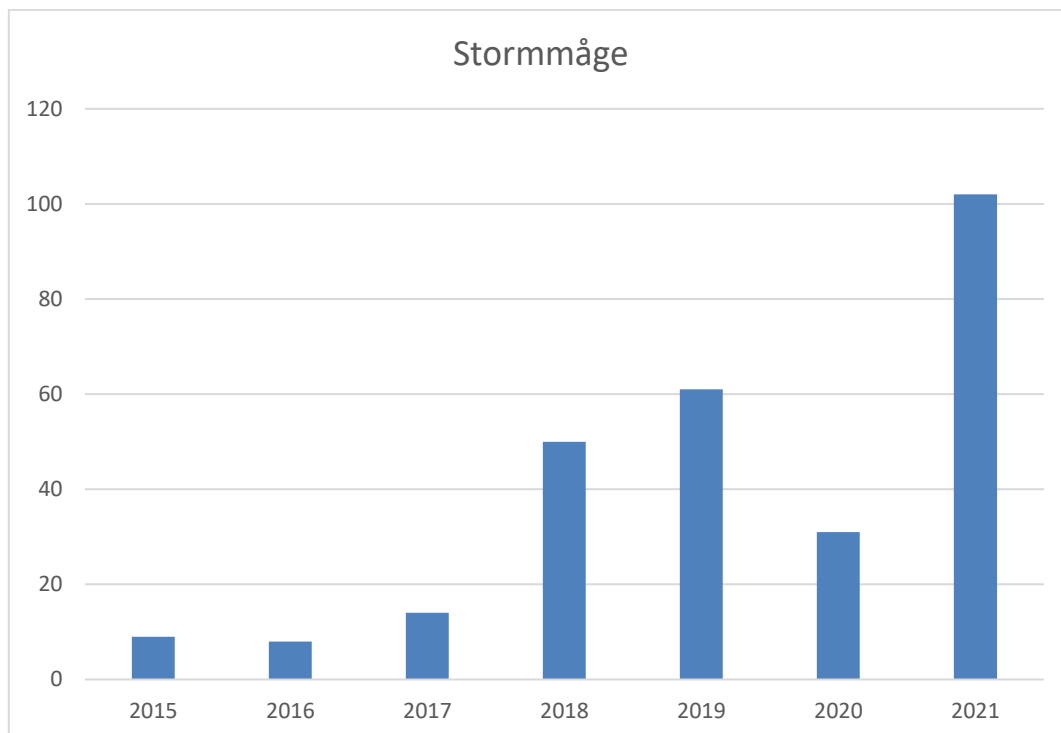


Fig. 44. Stormmåge, ungepar, Nyord Enge 2015-2021.

Hættemåge *Chroicocephalus ridibundus*

53 par

To kolonier var etableret direkte på engen den 10. maj, men med væsentligt færre par i forhold til 2020 (Tabel 1 & 2). Imidlertid var alle, bortset fra to par på Sydenge, forsvundet den 29. maj. De to tilbageblevne par var på samme plads, hvor der den 10. maj blev registreret 4 par. Den 15. juni sås syv ungevarslende fugle i kystzonen langs Sydenge, så der kom tilsyneladende enkelte unger ud af ynglen i år. Den meget væsentlige nedgang i antallet på de to enggennemgange i maj skyldes ganske givet prædation.

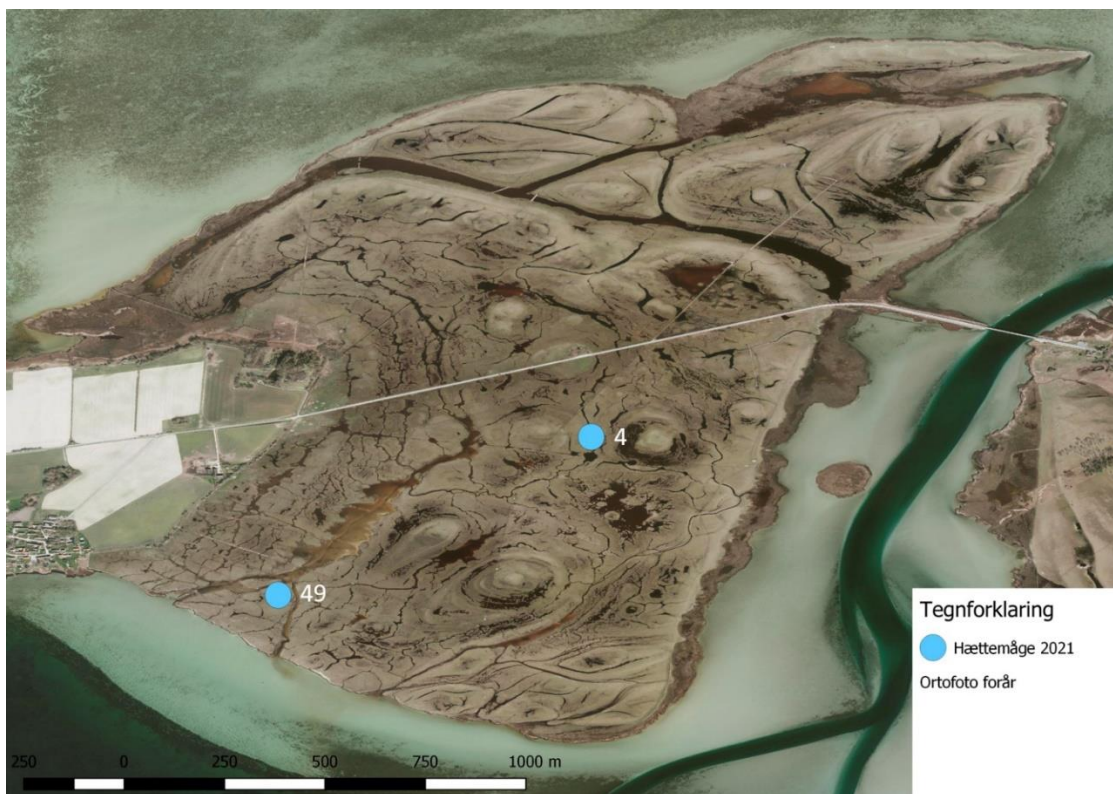


Fig. 45. Placering af årets hættemågekolonier samt antal ynglepar pr. koloni.

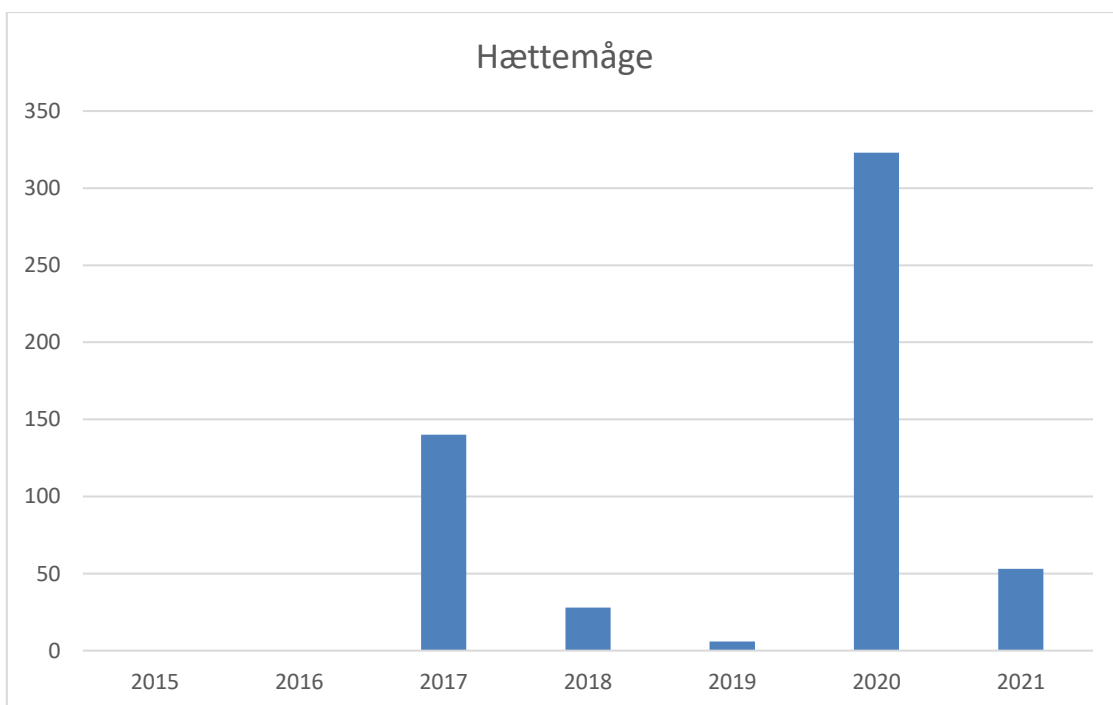


Fig. 46. Hættemåge, ynglepar, Nyord Enge 2015-2021.

Havterne *Sterna paradisaea*

7 par

Tolv fugle svarende til seks par, rastede nær Bredebæk den 29. maj, men ingen af parrene var etablerede. Den 15. juni blev der kortlagt syv par tre forskellige steder på Sydenge (Fig. 47). De lå alle uden tilknytning til andre arter.



Fig. 47. Fordeling af ynglende havterner.

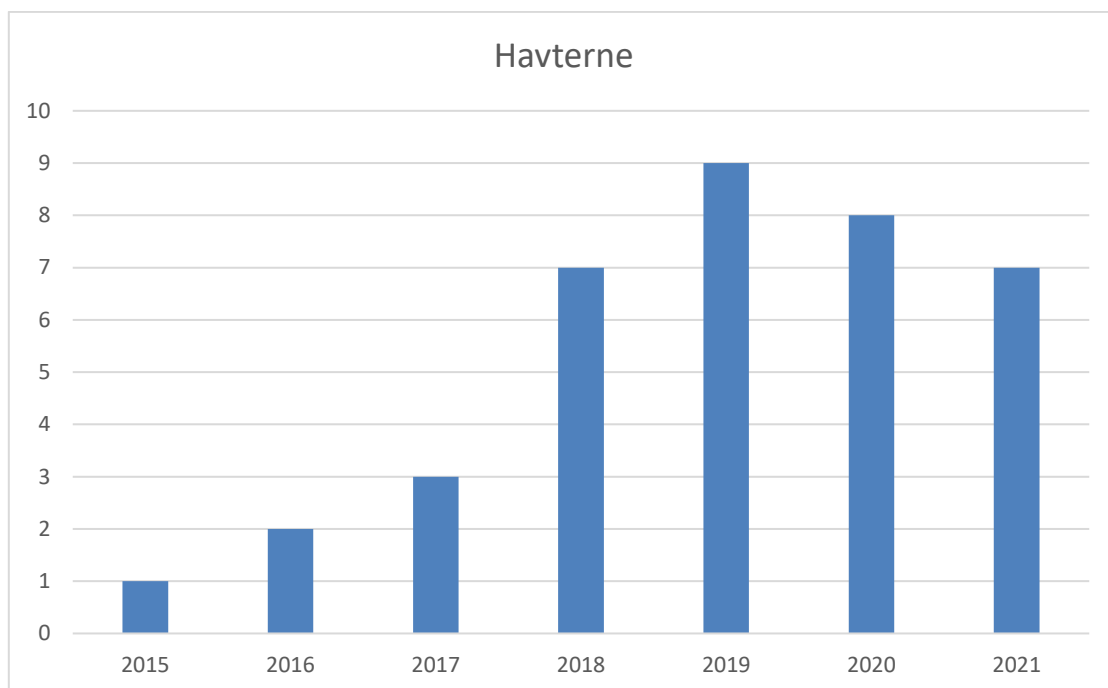


Fig. 48. Havterne, ynglepar, Nyord Enge 2015-2021.

Sanglærke *Alauda arvensis*

329 syngende hanner

I alt 329 syngende hanner blev kortlagt den 10. maj, og det blev dermed dokumenteret at Nyord Enge huser en meget stor og tæt bestand af arten. Indtrykket var, at der var en syngende sanglærke for hver 40-50 meter (Fig. 49).

Det er, så vidt vides, første gang arten er systematisk optalt på Nyord Enge.

Engpiber *Anthus pratensis*

49 territorier

For første gang blev ynglebestanden optalt på Nyord Enge. Arten foretrækker tilsyneladende ganske tørre områder, men med vandfyldte pander og loer i nærheden (Fig. 50).

Rørspurv *Emberiza schoeniclus*

11 par

I alt 11 territorier blev kortlagt. Alle fandtes i områder med tagrør (Fig. 50).



Fig. 49. Sanglærke, syngende hanner 2021.



Fig. 50. Fordeling af ynglende engpiber og rørspurv, 2021.

Gul Vipstjert *Motacilla flava flava*

65 par

På de tre gennemgange registreredes henholdsvis 22, 65 og 65 par.

På de to seneste engennemgange var tidspunktet i forhold til ungeperioden optimalt. I ungeperioden er parrene lettest at registrere, og derfor er tallet fra disse optællinger benyttet som resultat over årets ynglebestand. Sammenfaldet i det samlede resultat er påfaldende mellem disse to optællinger.

Fremgangen for arten fortsætter dermed (Tabel 1 & 2).

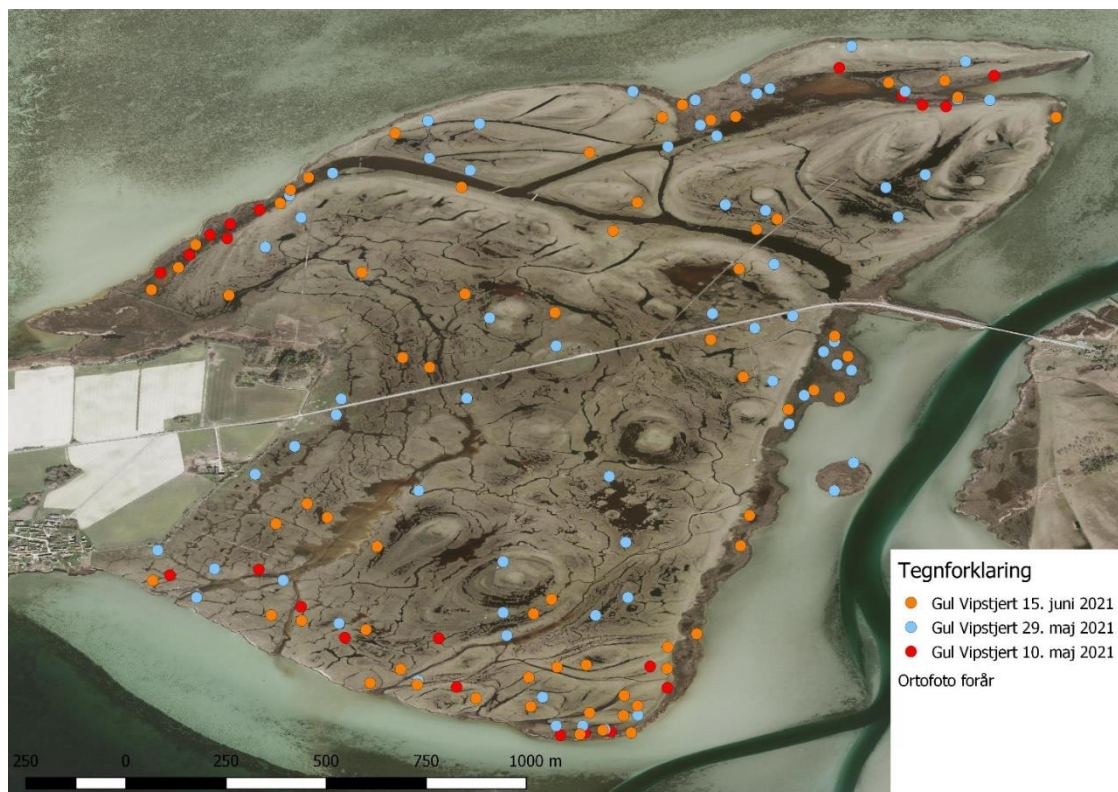


Fig. 51. Gul vipstjert, ynglefugle maj og juni.

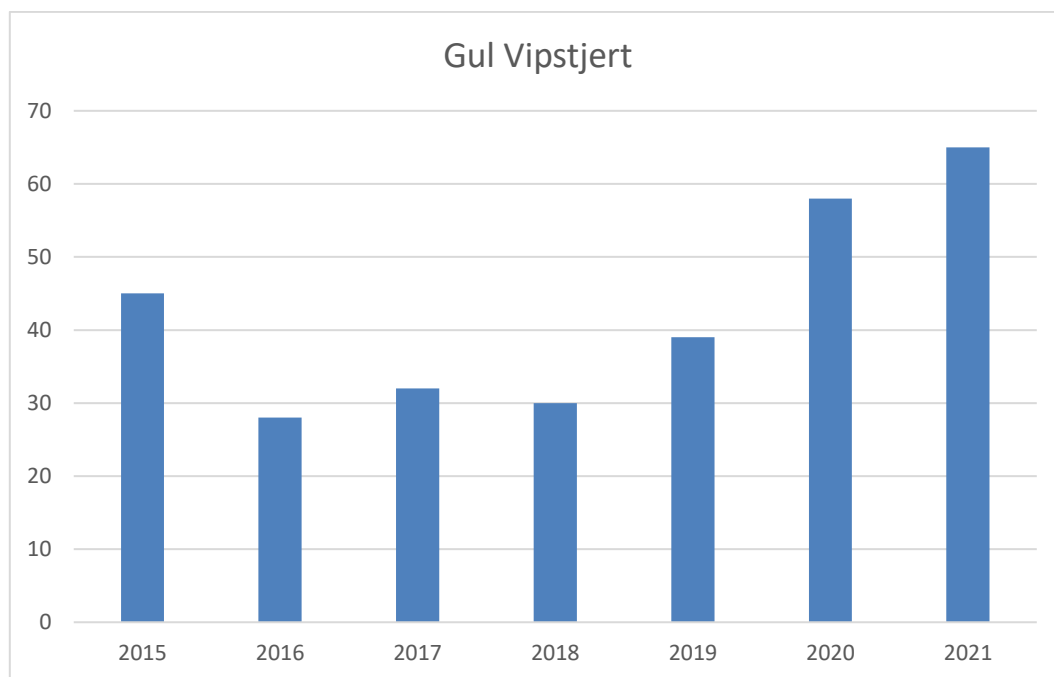


Fig. 52. Gul Vipstjert, ynglepar, Nyord Enge 2015-2021.

Ynglefugle Nyord 2015-2021	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Knarand	13	0	4	7	10	11	19
Spidsand	0	0	2	4	1	1	4
Skeand	10	6	18-22	18-21	22-35	19-20	29-30
Atlingand	0	0	1	6	1	3	4
Ederfugl	1	1	2	0	1	0	0
Rørhøg	1	0	0	0	0	0	0
Strandskade	32	36	28	31	35	31	39
Klyde	2	2	17	67	102	91	104
Stor Præstekrave	0-1	0-1	1	1	4	8	3
Vibe - ungevarslende par	72	138	164	233	197	193	124
Engryle	0	0	0	0	0	0	0
Brushane	1	1	1	3	0-1	0	1
Stor Kobbersneppe	4-5	5-6	3	5	3	3	3
Rødben	116	152	147	162	190	221	164
Rødben - Ungevarslende par	58	71	135	143	98	82	67
Stormmåge	9	8	14	50	61	31	102
Hættemåge	0	0	140	28	6	323	53
Fjordterne	0	0	1	0	0	0	0
Havterne	1	2	3	7	9	8	7
Mosehornugle	1	0	0	0	0	0	0
Gul Vipstjert	45	28	32	30	39	58	65

Tabel 2. Udvalgte ynglefugle på Nyord 2015-2021.

Forslag til driftsforhold

Det vil fortsat være en god idé at arbejde bevidst med græsningstryk i forhold til græshøjder og gåseafgræsning, som det bliver gjort nu. Græshøjden var således varieret og med en mosaik af lavt og højt græs, bl.a. som tuer der er meget velegnede til redeplaceringer. Visse steder var græshøjden i år oppe på ca. 50 cm, medio juni, hvilket er i den høje ende, og sådanne områder bør der være opmærksomhed omkring i forhold til eventuel øget græsning inden næste års ynglesæson.

I nogle af parcellerne med meget lav græshøjde (på grund af gåseafgræsning) kan man eventuelt arbejde med en sen udbinding af kreaturer (f.eks. efter 1. juli) for at sikre, at vegetationen ikke vedbliver med at være meget lav gennem ynglesæsonen

Afgræsningen af de yderste bræmmer langs engene bør fortsætte.

Skal der arbejdes for de bedst mulige forhold for de ynglende engfugle, bør der sættes ind med en intensiveret jagt på ræv. Med tanke på mine observationer i Ulvshaleskoven bør rævejagten udvides til også at omfatte Ulvshaleområdet, da det må formodes at dyr herfra også finder vej til Nyords Enge.

Tak

Først og fremmest skal Fugleværnsfonden og Vordingborg Kommune takkes for opgaven. Søren Ring skal have stor tak for diverse vigtige råd og oplysninger. Lars Richter Nielsen fra Naturstyrelsen takkes for adgangstilladelse til reservatet. Alle takkes for godt samarbejde.

Vejlerne den 2. august 2021

Henrik Haaning Nielsen, Avifauna Consult

Referencer:

Amstrup, O., Bak, M., Thorup, O. 2013: Ynglefugle og forvaltning på engene på Nyord 2013. Amphi Consult. Rapport til Fugleværnsfonden.

Amstrup, O., Bak, M., Thorup, O. 2012: Ynglefuglene på engene på Nyord 2012. Amphi Consult. Rapport til Fugleværnsfonden.

Andreasen, N.P. 2015: Naturovervågningsrapport Nyord Enge 2015. Rapport til Vordingborg Kommune, Afdeling for Teknik og Miljø, Fagsekretariat for Natur.

Andreasen, N.P. 2020: Naturovervågningsrapport Nyord Enge 2020. Rapport til Vordingborg Kommune, Afdeling for Teknik og Miljø, Fagsekretariat for Natur.

Nielsen, H.H. 2015: Ynglefuglerapport Nyord Enge 2015. Rapport til Fugleværnsfonden.

Nielsen, H.H. 2016: Ynglefuglerapport Nyord Enge 2016. Rapport til Fugleværnsfonden.

Nielsen, H.H. 2017: Ynglefuglerapport Nyord Enge 2017. Rapport til Fugleværnsfonden.

Nielsen, H.H. 2018: Ynglefuglerapport Nyord Enge 2018. Rapport til Fugleværnsfonden.

Nielsen, H.H. 2019: Ynglefuglerapport Nyord Enge 2019. Rapport til Fugleværnsfonden.

Nielsen, H.H. 2020: Ynglefuglerapport Nyord Enge 2020. Rapport til Fugleværnsfonden.

Vikstrøm, T., Moshøj, C. M. et al. 2020: Fugleatlas. De danske ynglefugles udbredelse 2014-2017. Dansk Ornitologisk Forening. Lindhardt og Ringhof.